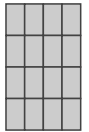

Istri aršini za sve učesnike tržišne utakmice

Medij - Rubrika: DANAS - Biznis
Datum: Pon, 10/11/2014
Površina članka: 1899cm2
Strana: IV

Zemlja: Srbija
Autor: Ivana Nikoletić
Deo: 1/2

SIVA EKONOMIJA I CENTRALIZACIJA

Da li će novo zakonsko rešenje o inspekcijском nadzoru do

Isti aršini za sve učes

Ivana Nikoletić

U pripremi Nacrta novog zakona o inspekcijском nadzoru najveća pažnja posvećena je problemima na koje su se privrednici najviše žalili, kao što je nepredvidivost poslovnog ambijenta, preklapanje rada službi inspekcijскоg nadzora, suzbijanje nelegalnog poslovanja. Činjenica je, takođe, da su učesnicima kontrolama izloženi uvek isti privredni subjekti, i to najčešće oni koji svoje obaveze izvršavaju redovno, dok oni koji rade nelegalno ostaju mimo dometa inspekcija. Da bi se odgovorilo na ove probleme Nactrom je predviđeno uspostavljanje sistema planiranja na bazi procene rizika. I, ono što je posebno važno, predviđen je mehanizam koordinacije, koji će rešiti često preklapanje nadležnosti. Ove konstatacije izrečene su na skupu „Siva ekonomija i centralizacija inspekcijских službi u Srbiji“, koji je održan u organizaciji Danas konferens centra.

Prema oceni Vidosa Džagić, državne sekretarke Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, koordinacijom će biti prevaziđene situacije da kod jednog privrednika u toku jedne nedelje dode pet različitih inspekcija i traži iste ili slične stvari, već će se oni pojaviti zajedno. Ona je ukazala na to da će novo zakonsko rešenje precizirati na koji način će se nekoliko inspekcija ponašati i kako će izvršiti kontrolu, primera radi, jednog restorana. Utvrdiće u kojoj je zoni rizika, i da li će ga inspektori proveravati jednom u tri meseca ili jednom godišnje. Objasnila je da će se koordinacija uspostaviti kroz Koordinacionu komisiju u okviru Ministarstva, koja će imati jasno profilisane zadatke, i da se tim modelom izbeglo stvaranje još jednog posebnog, samostalnog tela.

Još je važnije da ovaj dokument omogućava i planiranje resursa. Govorili smo o tome da pojedine inspekcije raspolažu malim brojem inspektora. Ako planom utvrdite određeni broj redovnih nadzora, znaćete koliko imate dana i sati po kontroli, pa se mogu planirati svi resursi, od broja inspektora, do broja automobila i računara, kao i količine benzina - naglasila je Džagićeva.

Zakonom su inspektorima data i ovlašćenja iz delokruga drugih inspekcija. Takođe, da bi se obezbedilo sprečavanje samovolje inspektora, njihov postupanje po ličnom nahođenju ili sukob interesa, uspostavljena je dublja provera. Zakonodavac je, imajući u vi-

du česte primedbe izrečene na ponašanje inspektora i njihovu kompetentnost, predvideo i posebne obuke, ali i njihovu odgovornost. Osim toga, u Nactru zakona posebna pažnja posvećena je smanjenju sive ekonomije i korupciji, kao jednom od ključnih problema.

Zakon uspostavlja nadležnost nad kontrolom obavljanja neregistrovane delatnosti, ali i sistem kažnjavanja koji je usaglašen sa Zakonom o prekršajima. Kaznena politika treba da bude takva da se nikome ne isplati takva vrsta posla. Naša želja nije bila da se napolatim kazni puni budžet, nego da se propisi primenjuju, i tržište očisti od onih koji su označeni kao nelegalna konkurencija, i koji ne samo da narušavaju poslovni ambijent već i ugrožavaju bezbednost građana proizvodima koje stavljaju u promet. Ovde se zapravo radi

organizovanih okruglih stolova, i dva sastanka sa različitim udruženjima. Stiglo je 29 grupnih i pojedinačnih inicijativa, 285 primedbi, predloga i sugestija, i sve su pažljivo razmatrane - istakla je Vidosa Džagić i podsetila da će tekst Nacrta zakona biti dostavljen ministarstvima.

Zoran Pašalić, predsednik Prekršajnog apelacionog suda u Beogradu, ukazao je na značaj dva instituta iz Zakona o prekršajima, koji su tek počeli da se primenjuju. Reč je o prekršajnom nalogu i sporazumu o priznavanju prekršaja.

Prekršajni nalog daje mogućnost inspektorima da na licu mesta izrekne kaznu za određene grupe prekršaja. Te kazne, u principu, nisu velike i data je mogućnost da se plati pola kazne, ali se time postiže druga bitna stvar, ono što svaki zakon teži da ostvari, a to je izvesnost ka-

Želja zakonodavca nije bila da se napolatim kazni puni budžet, nego da se propisi primenjuju i da se tržište očisti od onih koji su označeni kao nelegalna konkurencija, i koji ne samo da narušavaju poslovni ambijent već i ugrožavaju bezbednost građana proizvodima koje stavljaju u promet

na promeni svesti i odnosa prema onome što je naše. Drugim rečima, treba da se izgradi sistem koji će pomoći onima koji su dobri da budu još bolji - zaključila je Džagićeva.

Ona je dodala da je u procesu pripreme rađena i analiza efekata zakona, te da će njegova primena koštati, ali da taj trošak treba razumeti kao investiciju u dobru osnovu za kvalitetnu primenu zakona. Ono što predstavlja trošak jeste uspostavljanje jedinstvenog informacionog sistema koji treba da bude ključni alat za razmenu informacija između različitih inspekcija i da omogući bazu za kvalitetnu procenu rizika. Džagićeva je naglasila da u procesu pisanja Nacrta nije bilo nepoznanica u vezi sa problemima sa kojima se privrednici sreću kada je inspekcijски nadzor u pitanju, jer „šire, otvorenije i transparentnije konsultacije nisu pratile stvaranje nijednog drugog zakona“.

Inicijativa za reformu inspekcijскоg nadzora potekla je od privrednika još 2011. Organizovano je oko 12 fokus grupa unutar šest sektora privrede. U pisanju Nacrta učestvovala su sve zainteresovane strane, i ovaj dokument nije produkt nečije samovolje ili želje, već zajednički sadržalac onoga što su istakle sve zainteresovane strane. U javnu raspravu bilo je uključeno više od 340 ljudi koji su direktno učestvovali na šest

žnjanjavanja. To znači da nije ostavljen prostor za eventualne kalkulacije da bi kazna mogla da bude izbegnuta. Drugi važan institut je sporazum o priznavanju prekršaja, koji daje mogućnost da se otkrivljeni dogovori o visini kazne. Izdaje se neka vrsta opomene, ali će ona biti evidentirana, pa ako se to lice ne osvrće na tu opomenu, neće dobiti mogućnost da se sporazumeva o visini kazne. Dogovaraju se otkrivljeni i predstavnik inspekcijске službe, dok sud samo posreduje - objašnjava Pašalić.

Komentarišući posledice upisivanja u registar sankcija i registar novčanih kazni Pašalić kaže da onaj ko je upisan u registar kažnjavanja ne može da oče-

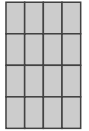
kuje ni od inspektora ni od suda da se prema njemu ponašaju kao prema onima koji nikada nisu kažnjavani. Kada je u pitanju registar novčanih kazni, oni koji nisu u zakonskom roku uplatili tu kaznu moraću da suoče s nekim ograničenjima. Najznačajnije je da se oduzima mogućnost prerogirovanja firme pod drugim PIB-om. Cilj ovog normativa je da spreči čestu praksu gašenja na ponovnog otvaranja firme, kako bi se izbegla sankcija.

U Srbiji je godinama stvaran ambijent u kome je bolje i praktičnije poslovati ilegalno, jer je tako manja mogućnost da vas neko kontrolom uhvati u nekom nelegalnom poslovanju. Govorim kao neko ko je od 1977. do 2003.

bio u privrednom ambijentu, i sa više aspekata, od advokatske struke pa do vlasnika više proizvodnih i trgovinskih firmi i dobro poznamim tu problematiku. Ako ste poslovali legalno, onda ste bili izloženi svakoj vrsti kontrole. Sada se ambijent menja nabolje, s obzirom na to da se stvara situacija koja daje mogućnost da svi posluju po istim aršinima. Moje mišljenje je da inspekcije nisu tu da prave problem i da izazivaju strah. Naprotiv, one u prvom redu treba onima koji nisu usvojili sva pravila ponašanja i rada u prvom kontaktu da daju mogućnost da dođe do određenih saznanja. Tek u nekim drugim fazama

Kontrolne liste svojevrsni vodić

Ukoliko komunalni policajci ili inspektor ustanove da je reč o kršenju propisa koji nije u njegovoj nadležnosti, dužan je da postupa i ne da se proglašati neodređenim. On može da konstatacije zatečeno stanje, da napravi zapisnik i da potom obavesti nadležnu inspekciju. Kontrolne liste, koje će biti javno dostupne, privrednici će moći da vide šta će biti predmet kontrole. Kontrolne liste će, zapravo, biti svojevrsni vodić za inspektore i za privrednike. Jer, činjenica je da se u sumi od oko 1.000 propisa privrednici sada teško snalaze, pogotovo mala i srednja preduzeća - tvrdi Vidosa Džagić, državna sekretarke Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave.

JA INSPEKCIJSKIH SLUŽBI U SRBIJI

neti više reda na tržištu i eliminisati nelegalnu konkurenciju

rike tržišne utakmice

Vidosava Džagić,
državna sekretarka
Ministarstva državne
uprave i lokalne
samouprave

- Naša želja nije bila da se naplatom kazni puni budžet, nego da se propisi primenjuju i tržište očisti od onih koji su označeni kao nelegalna konkurencija, i koji ne samo da narušavaju poslovni ambijent već i ugrožavaju bezbednost građana proizvodima koje stavljaju u promet. Ovdje se, zapravo, radi o tome da treba da se izgradi sistem koji će pomoći onima koji su dobri da budu još bolji.

Zoran Pašalić,
predsednik Prekršajnog
apelacionog suda
u Beogradu

- Onaj ko je upisan u registar kažnjavanja ne može da očekuje ni od inspektora ni od suda da se prema njemu ponašaju kao prema onima koji nikada nisu kažnjavani. Ali, najvažnije je da se oduzima mogućnost preregistrowanja firme pod drugim PIB-om. Cilj ovog normativja je da spreči čestu praksu gašenja pa ponovnog otvaranja firme, kako bi se izbegla sankcija

Biljana Čukić,
šefica Odseka za
normativno pravne
poslove Komunalne
policije grada Beograda

- Komunalna policija nema pravo sprovođenja upravnog postupka, ali smo dosta postigli u realizaciji odluke o komunalnom redu, gde spada i nelegalna prodaja. Problem je, međutim, što se prodavci vraćaju čim se sklonimo sa terena. Često nailazimo na nepravilnosti koje su iz nadležnosti pojedinih inspekcija, kojima potom prosledujemo dokumentaciju, ali obično ne dobijemo odgovore

Jelena Bojović,
direktorka tima za
regulatornu reformu
NALED-a

- Istraživanje NALED-a pokazuje da mnoge od inspekcijiskih službi nemaju dovoljno kapaciteta. To je zbog toga što se ne radi kvalitetna analiza rizika. S druge strane, u nekim inspekcijama zaista nedostaju kapaciteti. Pomenuću Republicku građevinsku inspekciju, koja ima ukupno sedam inspektora, i beogradsku komunalnu inspekciju, gde 50 odsto inspektora nema računare

kontrola može da se vidi da li to lice zaista ne želi da posluje po pravilima ili postoji neki drugi razlog - zaključio je Pašalić.

Biljana Čukić, šefica Odseka za normativno pravne poslove Komunalne policije grada Beograda, naglasila je da jedinice lokalne samouprave treba da dobiju veće nadležnosti u oblasti inspekcijiskog nadzora, jer bi tako mogle mnogo lakše i celishodnije da rešavaju niz problema koji je na njihovom terenu.

- Komunalna policija nema jedno bitno ovlašćenje koje imaju sve inspekcijiske službe, a to je pravo sprovođenja upravnog postupka. Dosta smo postigli u sprovođenju odluke o komunalnom redu, gde spada i nelegalna prodaja, ali problem je što se prodavci vraćaju čim se sklonimo sa terena. Čak smo na po-jedinim delovima grada postavljali stalna dežurstva. Osim toga, u toku kontrole često nailazimo na nepravilnosti koje su iz nadležnosti pojedinih inspekcija. U tim situacijama prosledujemo dokumentaciju tim inspekcijama, međutim, obično ne dobijemo odgovore - kazala je Čukićeva.

Ona je naglasila da je lokalna samouprava dosta ograničena u postupanju po predstavkama, primedbama i prijavama, i ukazala na veoma uske nadležnosti na polju inspekcijiskog nadzora, koje se svode na komunalni i građevinski nadzor, i poverene poslove iz vodoprivredne, saobraćajne i inspekcije zaštite životne sredine.

- Komunalna policija ima ovlašćenja da, ukoliko utvrdi da je došlo do kršenja gradskih propisa, podnese zahtev sudiji za prekršaje i izda prekršajni nalog. Istakla bih da je beogradska Komunalna policija prva počela da primenjuje ovaj institut, i da smo za četiri godine postojanja izdali oko 4.500 prekršajnih naloga - kaže Čukićeva i dodaje da komunalni policajci ne obavljaju dužnost sami, čime je isključena mogućnost bilo kakvog uticaja na njih.

Jelena Bojović, direktorka tima za regulatornu reformu NALED-a, pohvalila je transparentnost u izradi Nacrta zakona, ali je iskazala i zabrinutost za njegovo sprovođenje.

- Mislim da Nacrt treba doraditi u segmentu koji se odnosi na koordinaciju, jer se privreda zalaže za uspostavljanje sekretarijata, tela koje će mnogo čvršće nadzirati sprovođenje zakona. Bilo je nekoliko ideja kakvo bi to telo trebalo da bude. Od inspektorata se odustalo, jer se pokazalo da nigde u svetu ne funkcioniše na pravi način - kazala je Bojovićeva.

Ona je istakla da je broj pokrenutih prekršajnih prijava kao i prihodovanje od njih „često nešto čime se inspektori hvale, ali od takvog načina razmišljanja pod hitno moramo da odustanemo, jer to nije put do uspostavljanja reda i kontrole“.

- Trebalo bi uraditi dobru procenu rizika i na osnovu toga ko su subjekti koji se ponašaju rizično u svom poslo-

Koordinirani rad inspekcijiskih službi jedan od zahteva

vanju, kod njih češće sprovođiti kontrole. Primenjena propisa je izazov i za privrednike i za inspekcijiske službe. Mnogi privredni subjekti, koji su naši članovi, tvrde da bi se rado uskladili sa zakonom, ali da ne razumeju proces od kraja, i to je jedna strana problema. S druge strane, ni sami inspektori ne tumače konzistentno propise, na različite načine tretiraju isti propis i postavljaju različite zahteve pred privredne subjekte. Imali smo slučaj da je jednom od naših članova koji ima dva objekta, po istom propisu i osnovu, jedan inspektor tražio da ima lavabo, a drugi sudoperu. Novo zakonsko rešenje je pokušaj da se ubuduće takve situacije izbegnu - komentariše Jelena Bojović.

Ukazujući na probleme i propuste sadašnjeg inspekcijiskog nadzora, Bojovićeva je dodala da je NALED, kroz istraživanje i saradnju sa inspekcijama, došao do podataka da mnoge od njih nemaju dovoljno kapaciteta.

- To je zbog toga što se ne radi kvalitetna analiza rizika. S druge strane, u nekim inspekcijama zaista nedostaju kapaciteti. Pomenuću Republicku građevinsku inspekciju, koja ima ukupno sedam inspektora, a koji bi trebalo da kontrolisu značajne objekte koji se grade na celjoj teritoriji republike. Drugi slučaj je Beogradska komunalna inspekcija, gde 50 odsto inspektora nema računare i dalje vodi beleške u sveskama - navela je Bojovićeva.